

Ortadoğu Yıllığı 2005

EDİTÖRLER:

Kemal İnat - Ali Balcı

EDİTÖRLER: Kemal İnat - Ali Balcı

Ortadoğu Yıllığı 2005

Önsöz

Kalkınmışlığının temelinde, hiç kuşkusuz, bilimsel çalışmalara verdiği önem yatan Batı'nın birçok ülkesinde uzun yıllardan beri Ortadoğu üzerine değişik isimlerde yayınlanmakta olan yıllıklar benzeri bir çalışmanın, kendisi de bu bölgenin önemli ülkelerinden biri olan Türkiye'de de yayınlanması tartışılmaz bir ihtiyaçtı. Ancak ülkemizde Uluslararası İlişkiler biliminin henüz yeni gelişmekte olduğu ve Batılı ülkelerdeki kadar zengin bir literatüre sahip olmadığımız gerçeği düşünülürse, şimdiye kadar Ortadoğu konusunda bir yıllık çıkarılması söz konusu olmamıştır. Dünyanın bu önemli bölgesine çok uzak olan başka ülkelerde Ortadoğu'yu konu alan yıllıkların çıkması, bölgeyle çok yakın ilişkilere sahip olan Türkiye'de bu işin artık geciktirilmemesi gerektiğini göstermekteydi.

Ortadoğu konusunda araştırma yapan akademik çevreden olan ya da olmayan herkes için değerli bir kaynak olma amacı taşıyan Ortadoğu Yıllığı, "Çekirdek Ortadoğu" diye bilinen, Türkiye, İran ve Mısır ile bunların arasında kalan Arap Yarımadası'nda yer alan ülkelerdeki bir yıllık gelişmelere ışık tutmaktadır. Bölgenin, Filistin dahil olmak üzere 16 ülkesinin incelendiği elinizdeki "Ortadoğu Yıllığı 2005" söz konusu ülkelerin dış ve iç politikalarında yaşanan ilgili yıla ait gelişmeleri ele alan, yorumdan çok bilgi ağırlıklı yazılardan oluşmaktadır. Kitabın son bölümünde ayrıca, Ortadoğu'nun siyasi, ekonomik ve sosyal yapısına ilişkin, ilgili yıldan bağımsız makaleler yer almaktadır.

Bundan sonra her yeni yılın başında, bir önceki yıla ait yılğın çıkarılması öngörülmektedir. Ayrıca söz konusu ülkelerin, yılğın başladığı 2005 yılından önceki gelişmelerinin de inceleneceği ayrı bir kaynak kitabın hazırlanması da planlanmaktadır.

Söz konusu olan bir yıllık olduğu için, atıflar ve kaynakça konularında farklı bir yöntem izlenmiştir. Okuyucuyu sıkmamak amacıyla, yararlanılan gazetelerin ve haber ajanslarının bir kısmı internetten alınmasına rağmen, internet adresleri verilmemiş, sadece haberin ismi, hangi gazete ya da haber ajansından alındığı ve haberin yayınlandığı tarih bilgileri yazılmıştır. Söz konusu haberlerin asıllarına ulaşmak isteyen okuyucuların, ilgili gazete ya da haber ajanslarının internet sitelerinden, haber

başlığı ve tarihini yazmak suretiyle arama yapmaları yeterli olacaktır. Ayrıca bazı makalelerde, Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu, "Dış Basında Türkiye (DBT)" ve "Dış Basında Irak (DBI)" arşivlerinden yararlanılmıştır. Bu tür kaynaklardan yararlanan yerlerde, ilgili kaynağın yanına, yerine göre (DBT) ya da (DBI) kısaltmaları yazılmıştır. Yukarıda değinildiği gibi, söz konusu olan bir yıllık olduğu için, kaynakların ağırlıklı olarak gazete ve haber ajanslarından oluşması ve bu kaynakların elde edildiği internet adreslerinin her kaynakla birlikte tekrarlanmaması yoluna gidilmesi kaçınılmaz olmuştur.

Özellikle, Ortadoğu konusunda araştırma yapan öğrencilere hitap eden kitabın, Türkiye'de Ortadoğu incelemeleri konusunda var olan boşluğu doldurma ve uluslararası literatüre bu anlamda katkıda bulunma amacına ne kadar ulaştığına, doğal olarak okuyucu karar verecektir. Kitabın çıkmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor ve faydalı olmasını diliyoruz.

Kemal İnat

Ali Balcı

İÇİNDEKİLER

Türkiye'nin Ortadoğu Politikası 2005	1
Genel Kronoloji – 2005	39
Ortadoğu Ülkelerinin 2005 Yılı Gelişmeleri	51
Irak 2005.....	53
İran 2005.....	79
Filistin 2005.....	106
Lübnan 2005.....	135
İsrail 2005.....	154
Suudi Arabistan 2005.....	182
Mısır 2005.....	200
Suriye 2005.....	220
Ürdün 2005.....	244
Yemen 2005.....	255
Birleşik Arap Emirlikleri 2005.....	265
Kuveyt 2005.....	274
Umman 2005.....	284
Katar 2005.....	292
Bahreyn 2005.....	301
Ortadoğu Üzerine Makaleler	309
Ortadoğu Siyaseti Üzerine Notlar.....	311
Türkiye-İsrail İlişkilerinin 'Analiz Düzeyi' Kapsamında Değerlendirilmesi: 1996-2006.....	333
Avrupa Birliği'nin Filistin Politikası.....	353
Körfez İşbirliği Konseyi ve Parasal Birlik.....	366
Türkiye'nin Komşu Ortadoğu Ülkeleri ile Ticari İlişkilerine Ekonomik ve Siyasi Gelişmelerin Etkileri.....	385
11 Eylül Sonrası ABD'nin Yeni Güvenlik Politikasında Ortadoğu.....	405
Tablo ve Haritalar	419